

Я.С. Лукацька
*аспірант, 2-й рік навчання,
кафедра інноваційних технологій з педагогіки,
психології та соціальної роботи,
Університет імені Альфреда Нобеля, м. Дніпро
викладач, Дніпровський державний
аграрно-економічний університет*

ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ

Принципи педагогічного процесу (від лат. *principium* – основа, початок) – система основних вимог до навчання і виховання, дотримання яких дає змогу ефективно вирішувати проблеми всебічного розвитку особистості [8, с. 277]. Проаналізувавши загальнопедагогічні принципи та їх аспекти, нами було визначено ті, що сприятимуть досягненню цілей дослідження, зокрема побудови структури поняття «соціальна компетентність іноземного студента» в системі фахової підготовки та особливостей її формування із застосуванням інноваційних технологій навчання; розробки моделі формування соціальної компетентності іноземних студентів; розробки комплексу навчально-методичних матеріалів щодо теоретичних і організаційних засад формування соціальної компетентності іноземних студентів.

Принцип гуманізації зорієнтований на розвиток і встановлення рівноправних взаємовідносин між викладачами і студентами. Цей принцип виявляється в визнанні прав і свобод усіх учасників освітнього процесу, у втіленні рівноправності, доброзичливого і продуктивного співробітництва. В процесі навчання відбувається орієнтація на особистість іноземного студента, це в умовах співпраці на різних рівнях дозволяє досягти високого рівня сформованості соціальної компетентності; так кожен учасник освітнього процесу стає суб'єктом педагогічної співпраці, це дає змогу кожному студенту розвиватися, формувати загальнолюдські цінності, розкривати свої національні та особисті риси [3, с. 325].

Принцип системності і послідовності забезпечує логічний, методичний, систематичний шляхи відбору змісту, форм і технологій організації освітнього процесу, діяльності викладачів і іноземних студентів. Цей принцип провадить поступовий та

логічний перехід від простого до складного. За Т. Вакуленко, він передбачає структурування навчального матеріалу згідно з логікою, послідовне його викладання у взаємозв'язку окремих частин; і, як наслідок, відбувається формування цілісного характеру знань, умінь і навичок [2, с. 46].

Принцип рефлексивності базується на понятті «рефлексія», що широко вживається в сучасній педагогічній і психологічній науці. О. Резван дає визначення рефлексії як здатності до самоспостереження, самоаналізу, самопізнання, усвідомлення зовнішніх оцінок особистісних якостей іншими людьми, результатом такого процесу є критична оцінка власних дій, досягнень, ресурсів, особистісних якостей та їх корекція [6, с. 66]. Цей принцип допомагає формувати соціальні вміння іноземних студентів як усвідомлений процес розвитку, що полягає в розумінні результатів власної соціальної діяльності для набуття соціального інтелекту, соціального досвіду, цей принцип дає змогу оптимізувати процес формування соціальної компетентності іноземних студентів.

Принцип міжкультурної толерантності дозволяє враховувати особливості полікультурної групи студентів, орієнтує на повагу до суб'єктів освітнього процесу за участі іноземних студентів як представників різних релігій і культур, прийняття їх розмаїття, різниці поглядів, способів вияву індивідуальності, їх взаєморозуміння, формування таких навичок як соціальний інтелект, емпатія, надання іноземним студентам можливостей реалізувати власне право на вираження поглядів. Толерантність – це здатність сприймати думки, поведінку іншої людини, які відрізняються від власних [1, с. 16]. А міжкультурна толерантність – це ціннісне ставлення особистості до ментальної відмінності, яка має виховуватися у взаємодії, діалозі в процесі освітнього становлення моральної зрілості майбутнього фахівця [4, с. 53].

Принцип інтегративності сприяє побудові освітнього процесу на основі інтеграції навчальної, позааудиторної, практичної та науково-дослідної діяльності. Інтеграція (від. лат. *integratio* – відновлення, поповнення, від *integer* – цілий) – це поняття, що означає стан зв'язаності окремих диференційованих частин системи в єдине ціле, а також процес, який веде до такого стану [5, с. 28]. Принцип інтегративності в освіті передбачає інтеграцію в освітній процес досвіду викладання різних дисциплін

гуманітарного напрямку (філософія, психологія, історія, література) та точних дисциплін (математика, інформатика) [7, с. 373]. Принцип інтегративності дає змогу інтенсифікувати освітній процес, створювати міцні взаємозв'язки між усіма навчальними предметами, зв'язувати їх з життєвими ситуаціями, так створювати таке освітнє середовище, що сприятиме не лише отриманню фахових знань, а і також формуванню необхідних ключових взаємопов'язаних компетентностей.

Принцип контекстного навчання передбачає те, що знання, уміння і навички розглядаються не як предмет, на який має бути спрямована діяльність студента, а і як засіб вирішення поставлених завдань для іноземного студента в процесі здобуття соціальної компетентності. Зміст навчання стає шляхом реалізації власного життєвого досвіду. В якості основної мети підготовки фахівців виступають особистісно професійні цілі, що визначають не лише професійні компетентності, але прояви моральності, рівень інтелекту, професійної мобільності. Принцип контекстного навчання дає можливість адаптувати освітній процес до самостійного отримання інформації, коли студенти формують власне уявлення про реальність.

Отже, будуючи освітній процес на принципах гуманізації, системності і послідовності, рефлексивності, міжкультурної толерантності, інтегративності і контекстного навчання, викладачі допомагають іноземним студентам прискорити і полегшити процес адаптації, стимулюють студентів до активної участі в освітньому процесі, вчать адекватному ставленню до полікультурного суспільства, створюють сприятливі умови для розкриття потенціалу іноземних студентів. Усі вищезазначені принципи доповнюють один одного, а тому лише їх спільна, взаємопов'язана реалізація максимально сприятиме ефективному процесу формування соціальної компетентності.

Список використаних джерел

1. Ангеліна Е.О. Етнічна толерантність старшокласників. *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В.О. Сухомлинського. Сер.: Психологічні науки.* 2013. Т. 2, Вип. 10. С. 16–19.

2. Вакуленко Т.С. „Системність” як педагогічна категорія. *Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту*. 2008. № 3. С. 43–46.

3. Колісник-Гуменюк Ю.І. Роль гуманітарної підготовки у становленні професійних якостей майбутніх медиків. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2012. Вип. 32. С. 324–329.

2. Маркова Н.Г. Формирование у молодежи толерантности как индикатора культуры межнациональных отношений. *Среднее профессиональное образование*. 2008. № 10. С. 51–54.

3. Падун Н.О., Падун А.О. Інтегроване навчання як міждисциплінарна проблема. Наукові записки *Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Психолого-педагогічні науки*. 2017. № 2. С. 26–31.

4. Резван О. Шляхи вдосконалення професійної рефлексії вчителів проектних класів „Інтелект України”. *Рідна школа*. 2016. № 4. С. 65–69

5. Соболев Н. Педагогічні принципи формування художньо-творчої толерантності майбутнього учителя музики. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Сер. : Педагогіка*. 2015. № . С. 371–377.

6. Степанов О.М., Фіцула М.М. Основи психології і педагогіки: навч. посіб. К. : Академвидав, 2006. 520 с.

Науковий керівник: С.М. Амеліна, д-р пед. наук, проф.

Я.Е. Марковська

магістрант, 1-й рік навчання,

спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки,

Університет імені Альфреда Нобеля, м. Дніпро

ВПЛИВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Відомо, що перші прояви дистанційного навчання беруть початок ще з XVIII століття. На той час воно було у формі кореспондентської освіти, а навчальні матеріали студентам